ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ І ГРОМАДИ”

Спеціальність:	**D4 Публічне управління та адміністрування**
Освітній рівень:	**другий (магістерський) рівень**
Освітня програма:	**Публічне управління та адміністрування**

МАУП 2026

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Регіональний розвиток та взаємодія влади і громади
Шифр та назва спеціальності	D4 Публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 60
Терміни вивчення дисципліни	ІІІ семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка кафедри на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-publichnogo-administruvannya/katalog-vibirkovih-disciplin-profspryamuvannya.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	Александрова Марія Василівна
Науковий ступінь	PhD в галузі права
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри публічного адміністрування
Дисципліни, які викладає НПП	Регіональний розвиток та взаємодія влади і громади; Світовий досвід організації публічної служби
Напрями наукових досліджень	управління проєктами та програмами в публічному секторі; лідерство та організаційна культура в органах публічної влади; консалтинг і організаційний розвиток у публічному управлінні; регіональний розвиток і взаємодія влади та громади; порівняльне публічне адміністрування
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://orcid.org/0000-0003-3631-125X https://scholar.google.com/citations?user=5V_ruy4AAAAJ&hl=uk
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	roshchukmv@gmail.com
Контактний тел.	+380939310639
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-publichnogo-administruvannya.html

Анотація курсу. Навчальна дисципліна "Регіональний розвиток та взаємодія влади і громади" спрямована на формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти компетентностей з розроблення та реалізації політики розвитку регіонів і територіальних громад в умовах війни, відновлення та підготовки до членства в ЄС. Курс охоплює сучасні концепції регіонального розвитку (місцевоорієнтований підхід, смарт-спеціалізація, стійкість територій), державну регіональну політику та політику відновлення регіонів і територій,

децентралізацію та спроможність громад, стратегічне планування, фінансування розвитку, міжмуніципальне співробітництво, а також інструменти участі громадян – від консультацій і бюджетів участі до електронних петицій. Окремий блок присвячено політиці згуртованості ЄС і переговорному розділу 22. Здобувачі працюють з реальними даними регіонів, стратегіями громад і платформою DREAM.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, механізми та інструменти регіонального розвитку, державної регіональної політики й політики відновлення територій, а також форми взаємодії органів публічної влади з територіальними громадами та громадськістю.

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про регіональний розвиток і децентралізоване врядування та практичних умінь розробляти, фінансувати, реалізовувати й оцінювати стратегії та проєкти розвитку регіонів і громад на засадах участі громадян і з урахуванням політики згуртованості ЄС.

Завдання курсу полягають у:

– розкритті сучасних концепцій регіонального розвитку та причин регіональних диспропорцій;

– аналізі державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій в Україні;

– з'ясуванні результатів і викликів децентралізації, оцінюванні спроможності територіальних громад;

– оволодінні методами стратегічного планування розвитку регіонів і громад;

– засвоєнні механізмів фінансування регіонального розвитку та міжмуніципального співробітництва;

– формуванні навичок організації взаємодії влади з громадою та використання інструментів електронної демократії;

– ознайомленні з політикою згуртованості ЄС і вимогами до України як держави-кандидата.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях і вміннях, набутих здобувачами на попередньому рівні вищої освіти з основ публічного управління та адміністрування, права, інформаційних технологій, соціальних наук і методів аналізу інформації. Необхідними є базова цифрова грамотність, навички роботи з електронними документами, нормативно-правовими актами, офіційними інформаційними ресурсами та табличними даними, а також уміння здійснювати пошук, систематизацію і критичне оцінювання інформації, дотримуватися вимог інформаційної безпеки, захисту персональних даних та академічної доброчесності.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, сформовані під час опанування дисципліни, становлять підґрунтя для «Регіональний розвиток та взаємодія влади і громади», а також вибіркових дисциплін професійного спрямування. Набуті компетентності використовуються під час виробничої і переддипломної практики та підготовки кваліфікаційної роботи, зокрема для аналізу процесів цифрової трансформації публічного сектору, оцінювання цифрових публічних послуг і сервісів, роботи з відкритими даними та електронними реєстрами, застосування інструментів електронної демократії, електронної участі й цифрової взаємодії органів публічної влади з громадянами.

Навчальна дисципліна забезпечує формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування».

Програмні компетентності

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3. Здатність розробляти та управляти проєктами. ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології. ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні компетентності	СК 4. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. СК 5. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними. СК 8. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції. СК 12. Здатність до розробки та реалізації інклюзивних соціальних політик, спроможність формувати, моніторити та оцінювати ефективність публічних стратегій, програм та проєктів у соціальній сфері на національному, регіональному та місцевому рівнях. СК 14. Здатність до розбудови публічно-приватного та публічно-громадського партнерства, учасницької демократії, уміння налагоджувати ефективну комунікацію, міжсекторальну взаємодію та довгострокову співпрацю органів державної влади та органів місцевого самоврядування з благодійними фондами, ГО, волонтерськими ініціативами, міжнародними донорами, здатність впроваджувати інструменти локальної демократії (громадські слухання, бюджети участі, консультативно-дорадчі органи) для залучення інститутів громадянського суспільства, ветеранських та релокованих спільнот до процесів прийняття управлінських рішень.
Результати навчання	ПРН 1. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень. ПРН 7. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи. ПРН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень. ПРН 13. Застосовувати інструменти учасницької демократії та міжсекторальної взаємодії для проактивного залучення інститутів громадянського суспільства до формування порядку денного громади, управління проєктами соціальної дії та фандрейзингу. ПРН 14. Здійснювати стратегічне моделювання та реформування соціальної сфери, розробляти довгострокові стратегії, державні та місцеві цільові програми соціального розвитку з урахуванням викликів воєнного та повоєнного періодів. ПРН 15. Використовувати підходи системного адміністрування в умовах невизначеності, приймати ефективні управлінські рішення в умовах гуманітарних, безпекових та соціально-економічних криз, оцінювати системні ризики, в тому числі для вразливих груп населення.

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	Лекції	Семінари	Самост. робота	Методи навчання / методи оцінювання
Змістовий модуль 1. Засади регіонального розвитку та регіональної політики					**Методи навчання:** проблемна лекція; лекція-візуалізація; кейс-метод; аналіз статистики регіонів і стратегічних документів; стратегічна сесія; практикум з фінансування розвитку; ділова гра "Бюджет участі"; робота з DREAM та відкритими даними; круглий стіл; презентації.
Тема 1.	Сучасні концепції регіонального розвитку	2	1	6	
Тема 2.	Державна регіональна політика та політика відновлення	2	1	6	
Тема 3.	Децентралізація та спроможність територіальних громад	2	2	6	
Змістовий модуль 2. Інструменти регіонального розвитку					**Методи оцінювання:** усний і письмовий контроль; оцінювання участі в кейсах, стратегічній сесії, діловій грі та круглому столі; перевірка контрольних завдань самостійної роботи (стратегічні цілі громади, фінансове обґрунтування проєкту, план участі громадськості); оцінювання творчого завдання; тестування; модульна контрольна робота; самоконтроль і взаємооцінювання.
Тема 4.	Стратегічне планування розвитку регіонів і громад	2	1	6	
Тема 5.	Фінансування регіонального розвитку	2	2	6	
Тема 6.	Міжмуніципальне співробітництво та партнерства	1	2	6	
Змістовий модуль 3. Взаємодія влади і громади					
Тема 7.	Принципи та механізми взаємодії влади і громадськості	2	1	6	
Тема 8.	Інструменти електронної демократії та участі	1	2	6	
Тема 9.	Європейська регіональна політика та досвід для України	2	2	6	
	Виконання творчого завдання	–	–	6	
	Всього:	**16**	**14**	**60**	

Зміст тем навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Засади регіонального розвитку та регіональної політики

Тема 1. Сучасні концепції регіонального розвитку. Теорії полюсів зростання, кластерів, ендогенного розвитку, нової економічної географії. Місцевоорієнтований (place-based) підхід і смарт-спеціалізація. Стійкість територій. Регіональні диспропорції та показники розвитку регіонів.

Тема 2. Державна регіональна політика та політика відновлення. Закон "Про засади державної регіональної політики" та зміни 2022 року щодо політики відновлення регіонів і територій. Функціональні типи територій. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Інституції регіональної політики, агенції регіонального розвитку, роль військових адміністрацій.

Тема 3. Децентралізація та спроможність територіальних громад. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади: результати й незавершені завдання. Повноваження, ресурси та кадрова спроможність громад. Громади в умовах воєнного стану. Європейська хартія місцевого самоврядування та вимоги ЄС.

Змістовий модуль 2. Інструменти регіонального розвитку

Тема 4. Стратегічне планування розвитку регіонів і громад. Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку та планів заходів. Стратегії розвитку громад, комплексні плани відновлення. Узгодження з державними пріоритетами. Моніторинг та оцінювання. Цифрова екосистема DREAM і Єдиний проєктний портфель.

Тема 5. Фінансування регіонального розвитку. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини. Державний фонд регіонального розвитку, субвенції. Кошти міжнародних донорів і фінансових організацій, Ukraine Facility. Державно-приватне партнерство та інвестиційна привабливість громад.

Тема 6. Міжмуніципальне співробітництво та партнерства. Закон "Про співробітництво територіальних громад": форми, процедури, практика. Партнерства громад з громадами ЄС. Кластери та партнерства з бізнесом і громадськими організаціями.

Змістовий модуль 3. Взаємодія влади і громади

Тема 7. Принципи та механізми взаємодії влади і громадськості. Принципи участі. Консультації з громадськістю, громадські ради, статути громад, старости, органи самоорганізації населення, молодіжні ради. Комунікації органів місцевого самоврядування. Публічно-громадське партнерство.

Тема 8. Інструменти електронної демократії та участі. Електронні петиції, бюджети участі, електронні консультації. Смарт-рішення та відкриті дані громад. Громадський контроль за відновленням через DREAM. Залучення ветеранських і релокованих спільнот.

Тема 9. Європейська регіональна політика та досвід для України. Політика згуртованості ЄС, класифікація NUTS, програми Interreg. Висновки Дев'ятої доповіді Європейської Комісії про згуртованість. Переговорний розділ 22 "Регіональна політика та координація структурних інструментів". Підготовка до використання структурних фондів.

Плани семінарських занять

Семінар 1 (теми 1–2). Карта регіональних диспропорцій. Аналіз статистики регіонів (валовий регіональний продукт на особу, зайнятість, втрати від війни), визначення функціональних типів територій, дискусія про місцевоорієнтовану політику.

Семінар 2 (тема 3). Діагностика спроможності громади. Кейс реальної громади: бюджет, послуги, кадри, інфраструктура. Висновки щодо сильних і слабких сторін та пріоритетів розвитку.

Семінар 3 (теми 4–5). Стратегічна сесія. SWOT-аналіз, стратегічні та операційні цілі громади, відбір пріоритетних проєктів і підбір джерел їх фінансування.

Семінар 4 (тема 6). Кейс міжмуніципального співробітництва. Підготовка проєкту договору про співробітництво громад для спільного надання послуги або партнерства з громадою ЄС.

Семінар 5 (теми 7–8). Ділова гра "Бюджет участі". Подання, публічне обговорення та голосування за проєкти мешканців, аналіз ролі електронних інструментів участі.

Семінар 6 (тема 9). Круглий стіл "Україна в політиці згуртованості ЄС". Обговорення вимог переговорного розділу 22 і досвіду нових членів ЄС. Презентації творчих завдань. Модульна контрольна робота.

Практичний вимір курсу. За можливості до семінарів 2, 3 і 5 залучаються практики, зокрема в онлайн-форматі: голови та посадовці територіальних громад, представники обласних державних (військових) адміністрацій, агенцій регіонального розвитку, асоціацій органів місцевого самоврядування та міжнародних програм підтримки децентралізації. За відсутності такої можливості практичний вимір забезпечується розбором реальних кейсів, аналізом відкритих даних і документів органів влади та записів публічних виступів фахівців. Найкращі творчі завдання можуть бути запропоновані громадам-партнерам кафедри.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни "Регіональний розвиток та взаємодія влади і громади" передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опрацювання матеріалів лекцій, нормативно-правових актів, стратегій розвитку регіонів і громад, основної і додаткової літератури та звітів міжнародних організацій; аналіз статистичних даних регіонів, бюджетів громад, проєктів на платформі DREAM; виконання контрольних завдань до кожного змістового модуля та індивідуального творчого завдання; підготовку до поточного, модульного та підсумкового контролю; участь у наукових конференціях і підготовці публікацій.

Контрольні завдання самостійної роботи – це короткі практичні роботи обсягом 1–2 сторінки: до змістового модуля 1 – профіль спроможності обраної громади; до змістового модуля 2 – стратегічна ціль громади з проєктом і фінансовим обґрунтуванням; до змістового модуля 3 – план залучення громадськості до ухвалення обраного рішення.

Творчі завдання. Кожен здобувач виконує одне індивідуальне творче завдання, обравши формат і тему з наведених нижче (тему можна запропонувати самостійно за погодженням з викладачем). Завдання подається до останнього семінарського заняття.

1. Аналітична записка (до 3 сторінок). Стисле обґрунтування проблеми та 2–3 варіантів рішення з рекомендацією для голови громади чи області. Орієнтовна тематика: утримання молоді в громаді; розвиток міжмуніципального співробітництва в районі; інтеграція ВПО в громаді.

2. Аналітичний звіт (до 15 сторінок). Оцінювання реалізації стратегії чи плану відновлення громади або регіону з даними, висновками та рекомендаціями. Орієнтовна тематика: виконання регіональної стратегії розвитку; результати бюджету участі; відновлення громади, що постраждала від війни.

3. Пропозиція політики для Кабінету Міністрів України (доповідна записка) (8–12 сторінок). Структура: опис проблеми, цілі, аналіз альтернатив, рекомендований варіант, очікувані наслідки й ризики, план реалізації, проєкт рішення. Орієнтовна тематика: підготовка України до використання структурних фондів ЄС; удосконалення механізмів ДФРР; підтримка громад на деокупованих територіях.

4. Есе (5–7 сторінок). Аргументована авторська позиція з дискусійного питання з опорою на дані та літературу. Орієнтовна тематика: "Децентралізація під час війни: стійкість чи ризик?"; "Чи потрібні Україні сильні регіони?"; "Громада, у якій я хочу жити у 2035 році".

5. Міні-проєкт (до 10 сторінок). Розроблення практичного продукту для громади. Орієнтовна тематика: проєкт для подання до ДФРР чи донорської програми; положення про бюджет участі громади; проєкт договору про співробітництво громад.

6. Проєкт програми підвищення кваліфікації публічних службовців (6–10 сторінок). Чернетка короткострокової програми (до 30 годин) для посадових осіб органів місцевого самоврядування: цільова група, компетентності, тематичний план, форми навчання, способи оцінювання результатів. Орієнтовна тематика: "Стратегічне планування відновлення громади"; "Інструменти участі громадян"; "Політика згуртованості ЄС для громад".

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями, завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення лекційних і семінарських занять із презентаційним супроводом, платформа Moodle. Для виконання практичних і самостійних завдань необхідні комп'ютер або інший пристрій із доступом до мережі Інтернет, офісне програмне забезпечення, а також доступ до офіційних ресурсів Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Державної служби статистики, порталу децентралізації, цифрової екосистеми DREAM, сайтів громад і обласних державних (військових) адміністрацій, публікацій ОЕСР і Європейської Комісії. За потреби використовуються інструменти візуалізації, спільної роботи та генеративного штучного інтелекту з обов'язковою перевіркою результатів і дотриманням вимог академічної доброчесності та інформаційної безпеки.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий). Поточний контроль здійснюється під час лекційних і семінарських занять та спрямований на систематичну перевірку розуміння засад регіонального розвитку й регіональної політики, здатності оцінювати спроможність громад, розробляти стратегії та проєкти розвитку, обґрунтовувати їх фінансування й організовувати участь громадськості.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

– виступ з основного питання та усна доповідь;
– доповнення, запитання та аргументована участь у навчальній дискусії;
– систематичність роботи на семінарських заняттях;
– аналіз статистичних даних і стратегічних документів;
– участь у стратегічній сесії та діловій грі;
– робота з даними DREAM та відкритими даними громад;
– виконання контрольних завдань самостійної роботи та творчого завдання;
– самостійне опрацювання тем.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (профіль спроможності, стратегічна ціль з проєктом, план участі, аналітична записка); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження; тестовий контроль.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Тема / вид навчальної діяльності	Робота на семінарському занятті	Самостійна робота	Разом
Змістовий модуль 1			
Тема 1	–	2	2
Тема 2	5	2	7
Тема 3	5	2	7
Змістовий модуль 2			
Тема 4	–	2	2

Тема 5	5	2	7
Тема 6	5	2	7
Змістовий модуль 3			
Тема 7	–	2	2
Тема 8	5	2	7
Тема 9	5	2	7
Творче завдання			22
Модульна контрольна робота			30
Загальна кількість балів			**100**

**Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.*

Бали за роботу на семінарському занятті виставляються за темами, з яких проводиться семінар (семінари 1, 3 і 5 охоплюють по дві теми). Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють бали з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ "ВНЗ "МАУП".

Критерії оцінювання творчого завдання:

Критерій	**Бали**
Чітке формулювання проблеми, актуальність даних і джерел	4
Глибина аналізу, коректність використання даних і методів	6
Обґрунтованість і реалістичність рекомендацій (врахування ресурсів, ризиків, законодавства)	6
Структура, стиль ділового документа, оформлення	3
Академічна доброчесність, коректні посилання на джерела	3
Разом	**22**

Модульний контроль. Модульна контрольна робота проводиться на останньому семінарському занятті у письмовій або електронній формі та містить тестові завдання закритого типу (альтернатива, відповідність) і ситуаційне завдання: аналіз проблеми розвитку громади з обґрунтуванням рішення та джерел його фінансування.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

– оцінка "відмінно" (A) – правильне та обґрунтоване виконання 90–100 % завдань;

– оцінка "добре" (B, C) – правильне виконання 75–89 % завдань;

– оцінка "задовільно" (D, E) – правильне виконання 60–74 % завдань;

– оцінка "незадовільно" (FX) – виконання менше 60 % завдань;

– неявка на модульний контроль – 0 балів.

Рейтингові бали за модульну контрольну роботу: A – 27–30 балів; B – 25–26 балів; C – 23–24 бали; D – 21–22 бали; E – 18–20 балів; FX – менше 18 балів.

Підсумкове семестрове оцінювання. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Підсумкова оцінка за дисципліну визначається за накопичувальною системою як сума балів за роботу на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, творчого завдання та модульної контрольної роботи. Максимальна кількість балів становить 100. Залік отримує

здобувач, який набрав не менше 60 балів і виконав обов'язкові види навчальної роботи, зокрема творче завдання. Здобувач, який набрав менше 60 балів, складає залік за переліком питань для підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточної роботи

Робота на семінарському занятті оцінюється до 5 балів, самостійна робота за кожною темою – до 2 балів за єдиною рубрикою.

Рівень	Ознаки виконання	Семінар	Самостійна робота
Відмінно	Повна й точна відповідь з опорою на чинне законодавство та актуальні дані; власна аргументована позиція; активна роль у груповій роботі.	5	2
Добре	Правильна відповідь з окремими неточностями; аргументація або використання даних неповні.	4	1,5
Задовільно	Відтворення основного матеріалу без самостійного аналізу; поверхове використання джерел.	3	1
Незадовільно	Відповідь неправильна або відсутня; завдання не виконано чи виконано несамостійно.	0–2	0

Критерії: повнота, правильність, самостійність, аргументованість, коректність роботи зі статистичними даними та стратегічними документами, реалістичність запропонованих рішень, використання актуального законодавства та джерел, дотримання академічної доброчесності та своєчасність виконання.

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання роботи на семінарських заняттях; усні відповіді, доповіді та презентації; участь у стратегічній сесії, діловій грі та круглому столі; вирішення кейсів; контрольні завдання самостійної роботи; творче завдання; тестування; підготовку тез конференцій та інших публікацій.

Для оцінювання результатів навчання студента протягом семестру використовується 100-бальна національна та ECTS шкала оцінювання.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	Оцінка за національною шкалою для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	зараховано
75–81	C	добре	зараховано
68–74	D	задовільно	зараховано
60–67	E	задовільно	зараховано
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу здобувач освіти має регулярно відвідувати лекційні та семінарські заняття; систематично й активно працювати під час аудиторних занять; своєчасно відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні результати; у повному обсязі та належної якості виконувати завдання викладача; опрацьовувати чинні нормативно-правові акти та рекомендовану літературу; дотримуватися норм професійної етики, академічної доброчесності та правил відповідального використання цифрових інструментів. Завдання, подані із запізненням без поважних причин, оцінюються з пониженням на 20 %.

Курс передбачає неухильне дотримання принципів академічної доброчесності. Усі письмові роботи, аналітичні записки, звіти, пропозиції політики та проєкти мають бути оригінальними, коректно посилатися на джерела та не містити плагіату, фабрикації або фальсифікації даних.

За участь у наукових конференціях, студентських конкурсах, підготовку тез чи статті з проблематики дисципліни можуть нараховуватися заохочувальні бали. Результати неформальної та інформальної освіти (онлайн-курси з місцевого розвитку, стратегічного планування громад, електронної демократії на платформах "Дія.Освіта", Prometheus тощо) можуть бути визнані та зараховані як частина самостійної роботи за умови подання сертифіката та короткого звіту відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ПрАТ "ВНЗ "МАУП":

https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-viznannya-rezultativ.pdf

Оцінювання здобувача освіти орієнтоване на активність на семінарських заняттях, якість виконання завдань для самостійної роботи, здатність аналізувати регіональний розвиток, оцінювати спроможність громад, розробляти реалістичні стратегії та проєкти, обґрунтовувати їх фінансування й організовувати взаємодію влади з громадою.

Використання генеративного штучного інтелекту. Відповідальність за зміст поданої роботи завжди несе здобувач. Заборонено передавати зовнішнім сервісам службову та персональну інформацію.

Вид роботи	Правило
Підготовка до семінарів, опрацювання джерел	Дозволено як допоміжний інструмент (пошук, систематизація, пояснення понять) з обов'язковою перевіркою фактів за першоджерелами.
Контрольні завдання самостійної роботи, творче завдання	Дозволено для пошуку ідей, структурування та мовного редагування з декларуванням: у примітці зазначається сервіс і спосіб використання. Заборонено генерувати висновки, дані, цитати чи посилання без перевірки.
Модульна контрольна робота, залік	Заборонено.

Організаційні правила.

– Перескладання модульного контролю та ліквідація академічної заборгованості здійснюються в порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу в ПрАТ "ВНЗ "МАУП".

– Здобувач має право оскаржити результати контролю в порядку, встановленому Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ "ВНЗ "МАУП".

– Для здобувачів з особливими освітніми потребами за їх зверненням адаптуються форми, обсяг і терміни виконання завдань.

– Наприкінці курсу проводиться анонімне опитування здобувачів щодо якості викладання; його результати враховуються під час оновлення силабусу в межах внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Питання для самоконтролю

Змістовий модуль 1. Засади регіонального розвитку та регіональної політики

1. Чим місцевоорієнтований підхід відрізняється від політики “вирівнювання” регіонів?
2. Що таке смарт-спеціалізація і як її може застосувати ваша область?
3. Які показники найкраще відображають регіональні диспропорції в Україні після 2022 року?
4. Що змінилося в регіональній політиці України після запровадження функціональних типів територій?
5. Яку роль відіграють агенції регіонального розвитку і чому їхня ефективність різна?
6. Які результати децентралізації виявилися найстійкішими під час війни?
7. За якими критеріями можна оцінити спроможність громади?
8. Як взаємодіють органи місцевого самоврядування та військові адміністрації і де виникають конфлікти повноважень?

Змістовий модуль 2. Інструменти регіонального розвитку

1. Як узгодити стратегію громади з регіональною стратегією та Державною стратегією регіонального розвитку?
2. Чим комплексний план відновлення відрізняється від стратегії розвитку громади?
3. Які показники доречно використовувати для моніторингу регіональної стратегії?
4. Як громаді підготувати проєкт до фінансування з Державного фонду регіонального розвитку?
5. Які чинники визначають інвестиційну привабливість громади в умовах війни?
6. Чому міжмуніципальне співробітництво в Україні розвивається повільніше, ніж очікувалося?
7. Що реально дає громаді партнерство з громадою країни ЄС?
8. Як запобігти перетворенню стратегії громади на формальний документ?

Змістовий модуль 3. Взаємодія влади і громади

1. Чому громадські ради часто не впливають на рішення влади і як це змінити?
2. Які форми участі найдоречніші для залучення молоді до управління громадою?
3. Як побудувати ефективну комунікацію органу місцевого самоврядування з мешканцями?
4. Які умови мають бути виконані, щоб бюджет участі справді змінював громаду?
5. Як інструменти електронної демократії можуть посилити громадський контроль за відбудовою?
6. Як залучити внутрішньо переміщених осіб до ухвалення рішень у громаді, що їх прийняла?
7. Що Україні потрібно зробити, щоб бути готовою до використання структурних фондів ЄС?
8. Які інструменти політики згуртованості ЄС найкорисніші для повоєнного відновлення регіонів України?

Перелік питань для підсумкового контролю (залік)

1. Сучасні концепції регіонального розвитку.
2. Місцевоорієнтований підхід і смарт-спеціалізація.
3. Регіональні диспропорції та показники розвитку регіонів.
4. Стійкість територій і громад.
5. Засади державної регіональної політики України.
6. Політика відновлення регіонів і територій.
7. Функціональні типи територій.
8. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки.
9. Агенції регіонального розвитку: функції та ефективність.
10. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади: результати і виклики.
11. Спроможність територіальної громади: критерії та оцінювання.
12. Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану.
13. Європейська хартія місцевого самоврядування.
14. Регіональні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації.
15. Стратегії розвитку та комплексні плани відновлення громад.
16. Моніторинг і оцінювання стратегій розвитку.
17. Цифрова екосистема DREAM у плануванні та контролі відновлення.
18. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини.
19. Державний фонд регіонального розвитку.
20. Міжнародна допомога та донорське фінансування розвитку громад.
21. Інвестиційна привабливість громади.
22. Співробітництво територіальних громад: форми та процедури.
23. Партнерства громад України з громадами ЄС.
24. Принципи взаємодії влади і громадськості.
25. Консультації з громадськістю та громадські ради.
26. Статути громад, старости, органи самоорганізації населення.
27. Бюджети участі.
28. Електронні петиції та електронні консультації.
29. Залучення ВПО та ветеранів до управління громадою.
30. Політика згуртованості ЄС.
31. Переговорний розділ 22 та підготовка до структурних фондів ЄС.
32. Досвід країн ЄС у регіональному розвитку, корисний для України.

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР.
3. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV.
4. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій : Закон України від 09.07.2022 № 2389-IX.

6. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII.

7. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 № 1602-III.

8. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р.

9. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695.

10. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816.

Основна література

11. Виклики та перспективи для стійкого розвитку економіки України у повоєнний час : монографія / за ред. М. І. Скрипниченко. Київ : ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України", 2025. 416 с. DOI: https://doi.org/10.15407/978-617-14-0488-5.

12. Децентралізація публічної влади : навч. посіб. / уклад. Л. Горохова, М. Козловець, М. Огороднійчук. Житомир : Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2024. 236 с.

13. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / П. С. Покатаєв, М. А. Латинін, С. В. Степаненко, Г. П. Пасемко, О. М. Таран. Харків : Оберіг, 2024. 240 с.

14. Цимбалюк І. О. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 244 с.

15. Чорний Р. С., Чорна Н. П. Регіональна політика як домінанта повоєнного відновлення України : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2025. 260 с.

16. Gorodnichenko Y., Sologoub I., Weder di Mauro B. (eds.) Rebuilding Ukraine: Principles and Policies. London : CEPR Press, 2022. 445 p.

17. Ninth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion / European Commission. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2024.

18. OECD Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities / OECD. Paris : OECD Publishing, 2023. DOI: https://doi.org/10.1787/92cd40a0-en.

19. Rebuilding Ukraine by Reinforcing Regional and Municipal Governance / OECD. Paris : OECD Publishing, 2022. DOI: https://doi.org/10.1787/63a6b479-en.

20. Ukraine. Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 – December 2024 / World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations. Washington, DC : World Bank, 2025.

Додаткова література

21. Біла книга державної політики у сфері адміністративних послуг. Ред. 3 / проєкт "Підтримка доступності послуг в Україні" (PROSTO). Київ, 2024.

22. Васильчак С. В., Дубина М. П., Бойченко Е. Б. Інвестиційна стратегія розвитку регіонів в контексті концепції сталого розвитку країни. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки. 2025. № 2 (78).

23. Інституційна (не)спроможність держави в Україні: як розірвати замкнене коло : монографія / Г. Зеленько, О. Рафальський, Р. Балабан та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2025. DOI: https://doi.org/10.53317/978-617-14-0363-5.

24. Кобеля-Звір М. Я. Фандрейзинг, грантрайтинг як особливий інструмент відновлення України у воєнний та післявоєнний час. Приазовський економічний вісник. 2023. Вип. 3 (35). DOI: https://doi.org/10.32782/2522-4263/2023-3-6.

25. Кравець А. Ю., Астахов І. В. Регіональна політика України: проблеми та перспективи. Політичне життя. 2024. С. 44–51. DOI: https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.4.6.

26. Майстренко К. М., Панасюк В. І. Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері соціальної політики: виклики та перспективи. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2024. № 3. DOI: https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.3.25.

27. Мельникова К. В., Петренко В. С., Карнаушенко А. С. Цифрова інтеграція механізмів електронних петицій у системі електронного врядування територіальних громад. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. 2026. Вип. 31. С. 45–57. DOI: https://doi.org/10.34079/2518-1394-2026-16-31-45-57.

28. Миронюк І. С., Білак-Лук'янчук В. Й., Слабкий Г. О., Беляєв В. Д. Методологія стратегічного планування збереження здоров'я населення територіальної громади. Україна. Здоров'я нації. 2024. № 1 (75). С. 141–144.

29. Мягкоход В. М. Адміністративні послуги : аналіт. записка / за заг. ред. О. В. Слобожана. Київ : Асоціація міст України, 2023.

30. Проскура В., Зарічна О., Кашин А. Проєктний підхід до управління територіальними громадами в умовах викликів війни. Сталий розвиток економіки. 2024. № 2 (49). С. 23–30. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-4.

31. Содома Р. І., Ільчишин І. Ю., Перетятко Л. А. Ризик-орієнтоване управління проєктами відновлення регіонів України. Економіка та суспільство. 2025. Вип. 73. С. 771–777. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-124.

32. Суворов В. Реалізація інноваційних проєктів громадської участі у повоєнному відновленні з використанням інструментів електронної демократії та SMART-рішень. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2024. Вип. 9. С. 32–46.

33. Шульга О. В. Правові та організаційні засади резильєнтності міст України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 90, т. 2.

34. Шумська Г. М. Забезпечення дієвого публічного управління територіальним розвитком: теоретико-методичні аспекти. Бізнесінформ. 2024. № 4. С. 40–53. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-40-53.

35. Ukraine 2025 Report : Commission Staff Working Document / European Commission. Brussels, 2025.